

розробка ефективних каналів для звернень з приводу корупційних порушень та забезпечення захисту тих, хто виявляє факти корупції, що є важливою для створення безпечного середовища для боротьби з корупцією;

систематичний моніторинг дотримання антикорупційних політик, процедур та ризиків. Регулярна звітність про успішність антикорупційних заходів також є важливою для забезпечення відкритості та відповідальності;

співпраця з антикорупційними організаціями та іншими партнерами сприяє обміну досвідом та використанню найкращих практик у сфері антикорупції;

використання сучасних технологій, таких як аналітика даних, штучний інтелект та блокчейн, може полегшити виявлення та запобігання корупційним порушенням.

Отже, система управління фінансовою безпекою суб'єктів підприємства залежить від багатьох взаємопов'язаних елементів, що її забезпечують, та які утворюють єдину функціональну цілісність, призначену для встановлення та підтримки оптимального рівня фінансової безпеки. Від злагодженості взаємодії даних елементів значною мірою залежать успішність і ефективність функціонування системи управління фінансовою безпекою підприємства. Одним з найважливіших елементів такої системи є впровадження ефективної антикорупційної політики на підприємствах, що дасть змогу протидіяти корупційним ризикам, зменшувати витрати та негативні наслідки від корупції, забезпечить належний рівень довіри в ділових відносинах.

Список використаних джерел:

1. Звіт Всеукраїнської мережі доброчесності та комплаєнсу (UNIC) «Корупційні ризики у діяльності органів влади: погляд бізнесу», 2018. URL: <https://unic.org.ua/news/corruption-risks-in-the-government-work-business-point-of-view-90/> (дата звернення: 11.10.2023).

2. Кіпчарська Я. М. Економічна безпека підприємства: суть, зміст, складові її забезпечення. Наукові записки. 2013. № 2 (43). С. 63–72.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

*Литовченко О. Ю., канд. екон. наук, доцент, Ключова А. С., бакалавр,
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

В умовах повномасштабної війни в Україні, коли стрімко перерозподіляється ресурсна база та змінюється ціна факторів виробництва, метою будь-якого підприємства стає захищеність «життєвого простору» від дестабілізуючих факторів, внутрішніх і зовнішніх загроз, без нейтралізації яких унеможлиблюється його функціонування або відбувається погіршення значень основних функціональних параметрів. Таким чином, в сучасних умовах, що

характеризуються високим рівнем невизначеності та ризиків, важливим завданням для забезпечення життєздатності суб'єкта господарювання є гарантування власної фінансової безпеки бізнесу.

Важливість забезпечення та підтримки фінансової безпеки підприємства на максимально можливому рівні не піддається сумніву. Проте досягти цього можна, лише системно підійшовши до цього питання. По-перше, діяльність з управління фінансовою безпекою підприємства має здійснюватися постійно та безперервно. По-друге, процес управління має базуватися на складній та багатоступінчастій системі управління фінансовою безпекою підприємства. Саме тому успішність і ефективність процесу управління фінансовою безпекою підприємства значною мірою залежать від досконалості та злагодженості взаємодії елементів відповідного механізму забезпечення фінансової безпеки.

Фінансова безпека підприємства є найважливішою складовою економічної безпеки держави і розглядається як стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної, податкової систем, що характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та економічне зростання [1].

Під фінансовою безпекою підприємства розуміють фінансовий стан, який характеризується, по-перше, збалансованістю та якістю сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, які використовуються підприємством, по-друге, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз, по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію його фінансових інтересів, місій і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів.

Фінансова безпека підприємства відображає захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності. Зміст цього поняття містить у собі систему засобів, які забезпечують конкурентоспроможність і фінансову стабільність підприємства, а також сприяють підвищенню рівня добробуту працівників.

Фінансовою безпекою підприємства є кількісно і якісно детермінований рівень його фінансового стану, який забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від реальних і потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього характеру, параметри яких визначаються на основі його фінансової філософії і створюють необхідні передумови фінансової підтримки його сталого розвитку в поточному і перспективному періодах

В сучасній економічній літературі виокремлюють такі загрози у сфері фінансово-економічної безпеки підприємства, як :

загрози макросередовища – стан національної економіки; рівень податкового навантаження; зміна курсу валюти; досить високий рівень інфляції; рівень фінансової залежності від інших країн; несприятливий інвестиційний клімат; відтік кваліфікованих кадрів; зменшення пропозиції трудових ресурсів;

загрози мікросередовища – зростання рівня споживчих цін, погіршення якості сировини і матеріалів, недостатній рівень ділової активності суб'єктів ринку;

загрози внутрішнього середовища – нераціональне використання фінансових і матеріальних ресурсів; низький рівень кваліфікації персоналу; недостатній обсяг резервних та страхових фондів; низький рівень конкурентоспроможності продукції [2].

В основі механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства знаходиться системне поєднання певних інструментів, методів, важелів та інформаційно-аналітичного забезпечення, створюваних на базі принципів забезпечення фінансової безпеки, що об'єктивно існують як економічні закономірності, а також виробляються суб'єктами управління фінансової безпеки підприємства для досягнення і захисту фінансових інтересів останнього.

В процесі формування та функціонування інформаційно-аналітичного забезпечення механізму фінансової безпеки бізнесу в умовах воєнної економіки та повоєнного відновлення, можна виокремити наступні напрямки робіт:

систематичну оцінку ризиків та аналіз потенційних загроз, що допомагає бізнесу зрозуміти, як воєнні події можуть вплинути на його діяльність. Це включає вивчення геополітичного середовища, економічних та соціальних змін, можливих терористичних атак, кіберзагроз та ін.;

розробку та впровадження кризових планів, що є важливою складовою безпеки бізнесу. Ці плани повинні включати кроки для мінімізації впливу воєнних подій, включаючи захист персоналу, активів та інфраструктури;

активний моніторинг засобів масової інформації та соціальних мереж дозволяє бізнесу оперативно отримувати інформацію про можливі загрози та втручатися в разі необхідності;

застосування аналітики та штучного інтелекту для обробки великих обсягів інформації дозволяє автоматизувати процеси аналізу ризиків та виявлення непередбачених загроз. В умовах воєнної економіки, кіберзагрози можуть бути особливо небезпечними. Розвиток сучасних систем кібербезпеки дозволяє захищати бізнес від кібератак та крадіжок конфіденційної інформації;

бізнес повинен бути гнучким та готовим адаптуватися до змін у воєнному чи післявоєнному періоді. Це включає перегляд стратегій, розробку альтернативних постачальників та ринків, а також зменшення залежності від регіонів зі збройним конфліктом. Співпраця з галузевими організаціями та урядовими установами дозволяє отримувати інформацію та ресурси для ефективного управління ризиками та збереження бізнесу в умовах воєнного стану;

забезпечення безпеки персоналу є важливою частиною підготовки до можливих небезпек та конфліктів. Це включає тренування з евакуації, надання інструкцій щодо дій під час небезпеки та забезпечення безпечних умов праці;

умови воєнної економіки можуть призвести до перебоїв у постачанні та інших труднощів. Створення запасів та розробка резервних планів дозволить забезпечити стійкість бізнесу.

Ці заходи, що мають реалізуватися в межах функціонування механізму фінансово-економічної безпеки допоможуть підприємствам адаптуватися до непередбачуваних фінансово-економічних загроз в умовах воєнної економіки та забезпечують безпеку та стійкість в період повоєнного відновлення.

Таким чином, процес забезпечення фінансової безпеки підприємства є досить складним і охоплює широке коло організаційних та управлінських елементів, найбільш оптимально поєднавши які підприємство матиме змогу забезпечити свій стабільний розвиток. Забезпечення успішної діяльності будь-якого підприємства, уникнення зовнішніх та внутрішніх загроз на підприємстві залежить від забезпечення його фінансово-економічної безпеки. В свою чергу, для ефективного впровадження системи фінансової безпеки на підприємстві потрібно розробити та використовувати відповідний механізм управління, що має швидко адаптуватися під зміну факторів зовнішнього середовища. Використання механізму управління фінансовою безпекою підприємства гарантуватиме протидію загрозам фінансового характеру, стабільний розвиток підприємств, їх прибуткове функціонування та підвищення економічного потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Ареф'єва О.В. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки / Ареф'єва О.В., Кузенко Т.Б. //Актуальні проблеми економіки. – №1((91)). – 2009. – С. 98-103.

2. Крутова А. С., Ставерська Т. О., Шевчук І. Л. The problems of the enterprises financial security / А. С. Крутова, Т. О. Ставерська, І. Л. Шевчук // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. пр. / [редкол. : О. І. Черевко (відпов. ред.) та ін.]. – Харків : ХДУХТ, 2015. – Вип. 1 (21). – С. 92-105

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ: СТРАТЕГІЧНИЙ АСПЕКТ

Литовченко О. Ю., канд. екон. наук, доцент, Протас А. Ю., бакалавр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Сьогодні ведення бізнесу суб'єктів підприємництва відбувається в воєнних умовах, що обумовлює кардинальні зміни внаслідок підвищених ризиків та невизначеності. Загрози зовнішнього економічного середовища, викликані військовою агресією примножили вразливість підприємств до негативних зовнішніх та внутрішніх впливів, що спричинило нестабільність їхнього фінансового стану та невизначеність результатів роботи, навіть на найближчому горизонті планування. Через це питання досягнення фінансово-економічної безпеки стають одним із пріоритетних завдань менеджменту підприємств в умовах сьогодення та потребують розуміння механізму її досягнення.